

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Secariorum error circa meritum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO CXXVI.

De Merito.

HOC velut appendix quadam gratia in presenti tractandum, de quo proinde primâ secundâ, quæst. 114. per decem articulos agit Doctor Angelicus: est siquidem meritum effectus gratia in genere causæ efficientis, utpote ad quod supra diximus concurrere tam Gratiam excitantem, quam adjuvantem seu cooperantem. Etsi verò pleraque, ad hanc materiam spectantia, in tractatu de Incarnatione tradi soleant, ubi ut ex aliis materiis, ita & ex hac occasione meritorum Christi multa desumuntur, hic tamen, ut in proprio ea tractandi loco, non sunt omittenda.

SECTIO PRIMA.

Sectariorum error circa meritum.

I.
Negant Salaris meriti, & bonorum operum necessitatem.

DOMA est apud nostri temporis sectarios receptissimum, facem ut in aliis plerisque, ita & in hoc præferente Luthero, nullum dari meritum, nec bona opera quidquam ad salutis, æternæque beatitudinis adeptionem conferre, sed ad hoc solam Fidem conducere, abundeque sufficere, etiamsi non solum nulla sint opera bona, sed insuper quantumcunque gravibus quis atrocibusque sit criminibus onustus.

II.
Ex istis Lutheri verbis ostenditur, quantum in eo fuerit bonorum operum contemptus.

Ne quis verò existimet, me hoc asserendo injuriam facere Luthero, hic ejus verba subiungam, ex quibus quantum in hoc homine fuerit bonorum operum contemptus, luce clariùs constabit. Audite ergo quid in sermone de novo testamento, seu de missa dicat hic hæresiarca: *Caveamus, inquit, à peccatis, sed multò magis à legibus, & operibus bonis, tantum attendamus Dei promissionem, & Fidem.* In sermone etiam, *Sic Deus dilexit mundum, ita loquitur: Ego, inquit, dico tibi, quia angusta est via, oportet te fieri tenuem, si vis per eam venire.* Ceterum qui operibus onerati sunt, sicut concubilibus onustos videmus Iacobi peregrinos, ii non poterunt penetrare. Et postea: *si veneris cum magnis saccis operum plenis, deponere oportebit, alioqui non poteris penetrare.* Hæc ille, ridiculè magis, an impiè nescio: Christus enim ad bona opera exercenda, cælumque per ea rapiendum crebrò hortatur, Christum secuti idem faciunt Apostoli: tantundem, jam inde à nascente Ecclesiâ præstant Patres, sapientiâ & sanctitate conspicui: id verò negare audeat hic homuncio, bonorumque operum saccos ait deponendos: quidni ergo, idem de sacco suo Fidei dixerit: haud dubiè tanta sarcina & moles, ejus per angustam cœli portam introitum impedivit.

Christo, Apostoli, Sancti, omnibus adversatur Lutherus.

Totum ergo Fidei, operibus nihil tribuendum censet Lutherus: ad quam proinde extollendam, operaque extenuanda, malis artibus pudendum in modum usus est; locum enim illum ad Romanos 3. v. 28. è latino sermone in vernaculum transferens, ubi dicit Apostolus, *Arbitramur justificari hominem per Fidem, sine operibus legis:* vafre addidit particulam *solum*, ut ementitâ Apostoli auctoritate, solâ Fide sine operibus hominem justificari ostenderet. Catholici hac ejus fraude ac scelere deprehensio, rem tam indignam agrè ut par erat ferentes, apud Lutheri sectatores de tam iniquo magistri sui agendi modo graviter conquesti sunt, eum ut falsarium, divinique verbi depravatorem palam arguentes. Cum res ita jam apertè constaret, ut nullâ arte celari posset, ex sequacibus quidam per literas Lutherum de hac Catholicorum expostulatione certiores fecit, & quàm graviter de eo hoc nomine conquirerentur. Hoc audito mirum in modum excanduit Martinus, eique in hæc verba respondit: *Si Papisæ tuus, inquit, garrive pergat, confestim respondeo: Doctor Martinus Lutherus vult illud sic habere, aitque Papisæ & asinum esse unum; sic volo, sic jubeo, stet pro ratione voluntas. Nolumus Pontificiorum esse discipuli, sed magistri, ac iudices. Lutherus vult ita rem esse, dicitque se doctorem esse supra omnes doctores totius Papatûs.* En, ut hominis arrogantiam & impudentiam omittam, quantum Fidei tribuat hic Apostata, qui ut illam solam justificare defendat, operaque bona ac merita contemnat, divinas etiam literas per summum scelus corrumpit.

III.
Audax, & impium Lutheri falsarius.

Lutherus ut falsarius, & divini verbi corruptor à Catholicis accusatus.

Arrogans Lutheri dilium.

Surtius anno 1550. propt. h. nem.

IV.
Indubitatum est dari meritum hominis apud Deum.

Tanquam certum nihilominus tenendum, dari meritum hominis apud Deum; nihil enim in Scripturâ frequentius, quàm benè operantibus dari mercedem, præmium &c. sic Matthæi 20. v. 8. dicitur, *Voca operarios, & redde illis mercedem, 1. ad Corinthios 3. v. 8. Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem: Proverbiòrum 11. v. 18. Seminanti justitiam merces fidelis. Tandem Gen. 15. v. 1. ait Deus Abrahæ, Ego protector tuus sum,*

Dari huiusmodi meriti variis probatur.

sum, & merces tua magna nimis, & id genus alia. Quare Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 6. definit verè promereri justos vitam æternam. Videatur Bellarminus lib. 5. de justificatione, ubi hoc fuisse contra sectarios ostendit. Hæc pro instituto sufficiunt. Imò Sanctus Thomas hic art. 3. hoc meritum ait esse meritum de condigno, quem hac in parte sequuntur omnes Theologi, si Durandum exceperis, quamvis fortasse solum voce tenus id neget, in quo tamen à temeritate excusari non posse videtur, ut notat Tannerus hic d. 6. q. 6. dub. 1. num. 7. cum receptissimo loquendi modo Theologorum in re gravi, sine causâ contradicat.

V. Reipsâ negant aliqui opera nostra esse meritoria de condigno.

Ab hac Durandi sententiâ putant nonnulli parum differre Patrem Coninck, qui libro de Fide, Disp. 8. dub. 3. etsi opera nostra vocet condigna, negat tamen illa, etiam ut dignificata per gratiam, esse æqualis valoris cum præmio, sed ideo solum ait censenda esse condigna, quia Deus ea in ordine ad illud præmium acceptat. Hanc sententiam refellam infra, sect. tertiâ.

SECTIO SECUNDA.

Discutiuntur quedam circa naturam meriti.

I. Vtrum impetratio dici possit meritorium.

PRIMUM est, quo modo impetratio distinguatur à merito. Ad quod notandum impetrationem duobus modis sumi, primò latius, prout impetrare idem est, ac ratione alicujus operis, vel obsequii, aliquid ab alio obtinere, quo sensu quodvis opus meritorium vocari potest impetratio, præsertim si solum sit meritorium imperfectè, seu de congruo ut aiunt, impetratio enim, huiusmodi aliquid sonare videtur. Secundò dicitur impetratio, quando quis per unum aliquod peculiare genus operationis, nempe per orationem, seu petitionem aliquid obtinet, & hæc est propria illius vocis acceptio, licet si oratio ipsa sit actus supernaturalis, seu ex gratiâ factus, non minus propriè sit meritoria, quam alii actus supernaturales.

Duobus modis sumitur impetratio.

II. Vt actus sit meritorius, præter laudem exigere aliquo modo debet præmium.

Secundùm est, quid sit meritum: videtur siquidem omnis omnino actus bonus esse meritorius, ipso facto enim, quòd liberè exerceatur, reddit hominem laude dignum. Respondetur omnem quidem actum bonum, eo ipso quòd liberè eliciatur, mereri laudem, actum verò meritorium addere ulterius quòd aliquo modo exigat præmium, vel ita, ut vis ei aliqua inferatur, si præmium negetur, quod contingere videtur in merito de condigno, vel ex quadam decentiâ, ut in merito de congruo: actus verò malus meritorius ille est, quo non solum quis meretur vituperium, sed etiam pœnam, licet usus jam obtinuerit, ut meritum supplicii non vocetur meritum, sed demeritum, vel saltem meritum malum.

An actus malus dici possit meritorius potest.

III. Magis declaratur differentia inter laudabile & meritorium.

Circa differentiam verò laudabilis & meritorii in actu notandum, actum non dici laudabilem respectu particularis alicujus personæ, sive is superior sit, sive inferior, sive æqualis, sed generatim quod laudem à quocunque æquo rerum æstimatore mereatur. Meritum verò respicit peculiarem personam, & pierumque superiorem, vel potentioiorem.

IV. Alius aliquis bonus

Deinde, actus non eo modo respicit laudem, quo præmium, ita scilicet ut obligationem laudandi inducat, saltem per se loquendo, sed solum

respicit dignitatem quandam seu proportionem: unde licet opus omne bonum sit laudabile, seu aptum laudari à quocunque, nemo tamen per se loquendo tenetur illud laudare; meritum verò spectat retributionem, & aliquid modo exigat præmium ab eo in cuius commodum fit. Quare non subsistit quod dicunt aliqui, actum scilicet esse meritorium idem esse ac esse laudabilem, sic enim ei satisfieret solâ laude, sine ulteriori præmio, sed præmium illius adæquatam foret laus, quod nemo dicit.

Ab eodem modo respicit laudem, quo præmiâ.

Tertiò advertendum, præter dicta superiùs de impetratione & merito, sicut meritum reperiri potest separatum ab impetratione, ut in iis omnibus operibus meritoriis contingit, quæ non sunt petiti, cum si propriè loquamur, impetrare, ut diximus, idem sit ac precibus obtinere, ita & impetratio inveniri potest separatum à merito; jam enim Christus pro nobis in Cælo oras, juxta illud Apostoli ad Rom. 8. v. 34. ubi de Christo dicit: *Qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis*: quod similiter de Beatissimâ Virgine, & aliis Sanctis dicendum omnibus videtur, cum juxta ubique receptam Ecclesiæ consuetudinem, in dies ipsis supplicemus, ut pro nobis Deum orent, qui etiam sine dubio orando impetrant, & tamen secundùm communem omnium sententiâ, jam non merentur: quod de animabus etiam in Purgatorio communiter affirmatur.

V. Sicut meritum ab impetratione, ita impetratio à merito inveniri potest separatum.

Aliquando verò contingit, ut idem actus sit meritum respectu unius rei, & impetratio respectu alterius. Sic cum aliquis ex affectu charitatis à Deo sanitatem, aut aliud huiusmodi, vel sibi vel alteri petit, impetrat frequenter quod postulat, illud tamen de condigno non meretur, gratiam verò & gloriam, vel illarum augmentum per hunc eundem actum meretur, quæ nihilominus non petit. Unde etiam non raro contingit, ut orans non obtineat quod petit, quia Deus id ei videt non expedire, & tamen tunc etiam gratiam & gloriam meretur, cum opus bonum supernaturale eliciat.

VI. Idem actus respectu unius rei esse potest impetratio, respectu alterius meritum.

SECTIO TERTIA.

Vtrum ad meritum requiratur promissio.

INTER condiciones meriti nulla accuratius majorèque contentione discuti solet, quam utrum ad illud requiratur promissio: quæ proinde quaestio hic penitus non est omittenda licet in materia de Incarnatione lector eam fusè videre possit explicatam.

I. Hæc inter præcipuas materias præsentis dissertationis.

Pater Coninck d. 8. de actibus dub. 3. secutus Okamum, Gabrielem, & alios ait, sicut valor monetæ desumitur adæquatè à voluntate principis, ita valorem omnem & condignitatem nostrorum operum haberi ex solâ ordinatione, seu constitutione divinâ, qui illa in ordine ad præmium æternæ vitæ acceptat, ex se verò ea nullam ad hoc habere docet proportionem. Unde & actum purè naturalem aiunt Nominales & Scotus posse, Deo ita volente, fieri condignè meritorium gloriæ; sicut enim non auro vel argento sed & æri & vilioribus etiam rebus valor tribui potest à principe, ita & operibus inquirunt, etiam naturalibus, imò ut aliqui ex iis affirmant, actibus necessarii valor tribui potest à Deo.

II. Existimant aliqui totam operum nostrorum condignitatem ad gloriam provenire ab ordinatione divinâ.

Notandum